

שרו למעיין לקבל את תרופתו של רובין, שהמישרד לא אישר את שימושה. מודן הביא שורת נימוקים ידועה, שעיקרה: התרופה לא נוסחה. אך לאחר שכל שאר הטיפולים הוסקו, ולמודן היה ברור ש-המדובר בתרופה הנעדרת כמעט באופן מוחלט חומר רעיל, הוא נפגש עם גפן בתל-השומר, שם הוא עורך מחקר, והודיע לו שאחרי לבטים הוא החליט להיענות לפנייה באופן יוצא מן הכלל. הוא ביקש מגפן שיודיע ללא מעיין שתביא לו מיכתב מבעלה ומבנייה-המישפחה, שבו הם מאשרים שהם לוקחים על עצמם את האחריות, במיקרה שהתרופה תזיק למעיין.

היה זה ביום שישי, בתחילת ינואר. ביום ראשון שאחריו הודיע מודן לגפן שהוא חוזר בו מהאישור שנתן, משום שהופעלו עליו לחצים של יועצים רפואיים ומישפטיים במישרד.

לא שמעתי ממנו נימוק רפואי, אלא רק נימוקים פורמליים של המימסד הרפואי. שאלתי אותו מדוע ביקש, אם כך, התחייבות בכתב מהמישפחה, והוא אמר שרצה זאת כדי שיוכל להתחיל לפעול. סיפר גפן.

אז התגבשה אצל מעיין ובנייה-המישפחה ההחלטה לפנות לבית-המישפט הגבוה ל-צדק, ואכן, ב-17 בינואר הוגשה העתירה, שביקשה לחייב את מישרד-הבריאות ל-אפשר למעיין לקבל את תרופתו של רובין.

בו בזמן החל הפרופסור שיניצקי ממכון וייצמן לטפל במעיין במיסגרת ניסוי ש-הצליח. בשלב זה נדרש אישור המימסד הרפואי, לפני המשכו של הטיפול החדשני. בינתיים דחה בית-המישפט את עתירתו של מעיין, והכל קיוו שהמישרד יאשר לשיניצקי את המשך הטיפול. אך תוך כדי הטיפול באישור נפטר מעיין. הפרט המרגש הוא שאימו של שיניצקי, שחלתה בסרטן, מתה גם היא בשבת שבה נפטר חולה-הסרטן המפורסם.

ריח ההדרים החונק

ראובן מעיין (54) נולד ברומניה. אביו נרצח בפוגרום שנערך ביהודי העיר יאסי, וראובן, פעיל בשומרה-הצעיר, מודריך יפה-התאר שמש את השומות ליבן של הנערות. ניסה לעלות עם גרעין של חבריו

קבר הבן
הבת אוסנת (במרכז) עמדה אחרי טקס הקבורה ליד קיברו של האב והבן חגי, שנהרג בפעולה צה"ל בביירות לפני תשע שנים. האב נקבר מאחורי בנו. לידם, ניסים, בעלה של אוסנת,

קבר האב
לאה מעיין מניחה פרחים על קיברו הטרי של בעלה, ראובן, אחרי שהקבר כוסב בעפר. בזמן ההלוויה היא עמדה בצמוד לקבר, והביטה בטקס הקבורה. בעוד שאחותו של בעלה, פאולה, עצמה את עיניה ומירה בככי,

ההסברה של הסוכנות בפאריס. ב-1976 הוא שב לארץ, חזר לעל המשמר, ועבר להתגורר ברמת-גן.
באפריל 1973 נהרג בנו, חגי, בפשיטה המפורסמת על נמל-התעופה בביירות. בסיפור מרגש, "ריח ההדרים החונק", שפורסם בעיתונו באפריל 1979, תיאר ראובן מעיין את האופן שבו גודע לו על מות בנו, בדרכו במטוס לארץ.

לעבוד כעורך-לילה בביטאון מפ"ם, על המשמר.
ב-1965 יצא לשליחות בבלגיה מטעם השומרה-הצעיר, וכעבור שלוש שנים חזר לקיבוץ. ב-1971 עזב את הקיבוץ ויצא לחו"ל בשליחות הסוכנות היהודית. החל מ-1972 שימש כראש מחלקת האירגון ו-

לארץ. בחוף הם נתפסו על-ידי הבריטים והוגלו לקפריסין.
ב-1949 עלה סוף-סוף לארץ, והיה בין מייסדי קיבוץ מגן שבנגב.
הוא היה פעיל ביותר בקיבוץ. הקים שם את הרפת, ואף שימש כגיובר. בשנות ה-60 יצא ללימודים בתל-אביב, והחל

עבודת תחקיר יסודית

למרות שעזב את מגן לפני 11 שנה, נשאר מעיין קשור בקשר הדוק עם החברים במקום. בנו, חגי, נקבר בבית-הקברות הקטן של המשק, והקשר הנפשי שבין הקיבוץ וראובן התהדק. היה זה רק טיבעי שהברייה-הקיבוץ עקבו בהתרגשות אחרי מאבקו לחיים של ראובן, שסירב מטעמים עקרוניים לצאת לטיפול בחו"ל. למרות שבקיבוץ רצו לעזור, העדיפה המישפחה לטפל באב החולה לבדה.
מעיין היה אדם קשה ובעל עקרונות. שבעטיין לא כל חברי המערכת סימפטו אותו. אך הכל כיבדו אותו. לזכותו נזקפות מיספר סידרות תחקיר מצויינות - הוא היה בעל חוש עיתונאי מפותח.

רזי התרופה: איך היא פועלת, מי מימן אותה

מצליח. טיפול בהקרנה ובחומרים כימיים אינו מרפא, אלא רק מאריך את החיים, ויש לזכור שהטיפול הכימי כרוך בסבל נורא לחולה.

רבעה אנשים חברו כדי לייצר את התרופה די-אמ-בי-גי, שעלתה לכותרות בשבועיים האחרונים בשם "תרופת רובין".

תרופת האחים רובין מבוססת על תיאוריה אחרת, ומפני שהיא כליכך חדשה, יש סיכוי שהיא תגרום שניו מהפכני במהלך מחלתם של חולים רבים. שחק מעריך שמדובר בסיכוי לרפא כ-50 אחוז של החולים.

מממן הניסוי הוא אל שווימר, מנכ"ל התעשייה האווירית לשעבר. מייצר התרופה באופן כימי, הוא הפרופסור לכימיה אורגנית, ישראל שחק, המרצה באוניברסיטה העברית, והרופא איס-האחים דויד וואלי רובין, גם הם ירושלמים. דויד (42) החל במחקר הסרטן ב-1976 ואלי הצטרף אליו כעבור שלוש שנים.

התרופה המהפכנית ממתה תאי-סרטן. היא אינה רעילה לגוף, אלא לתאים הסרטניים שבהם היא פוגעת. אך אליה וקוץ בה, כשהיא פוגעת בתאים הסרטניים וממתה אותם, נוצרים תאים מתים היוצרים הפרשות מוגלתיות רעילות. כך שאם אדם חולה בסרטן באופן קשה ביותר, אולי הוא לא ימות מזה, אלא מהרעלה של תאי-סרטן מתים. "אך אם בניתוח שלאחר המוות אכן יתגלה שתאי-הסרטן מתו," אומר שחק, "חיי החולה לא היו לשווא".

בדצמבר 1979 פנו השניים לישראל שחק, כדי שייצר את התרופה. לשחק היה זה ניסוי רביעי במחקר אנטי-סרטני. שלושת הניסיונות הקודמים לא הצליחו.

שחק נמנע בכוחה מלהתייחס למיקרה מעיין, אך הוא מסביר שהדברת המחלה תלויה מלבד בשאלה כמה תאי-סרטן יש בגוף, גם בשאלה מה חוזק הגוף, ומהי יכולת העמידה הנפשית של החולה.

משועבדים למונופולים

צעד קטן קדימה?

ד"ר דויד רובין יצא לפני ימים אחדים לאוסטרליה, כדי לארגן פרויקט טיפולי. אחיו, אלי, העדיף לשמור על פרז פיל נמוך. כשהתבקש לענות על שאלות העולם הזה, אמר: "שיהיה ברור, לא מדובר על רפוי ואנו לא מוכרים אשליות כאלה! הייתי מעדיף שהעבודה תעשה כמקובל, לא לאור זרקורי-העיתונות. גם הפנייה לבג"צ לא היתה ביוזמתנו. הייתי מעדיף שהעניין יירד מהכותרות ונוכל לחזור לעבודה רפו-אית שקטה".

בניגוד לכאטריק, שנאסר לשימוש ושהופק מצמחים שאמורים לעזור לסרטן, די-אמ-בי-גי הוא חומר כימי מוגדר ונקי, שהוכן במעבדה, סיפר שחק.

התרופה ניתנת באנפויות. בפעם הראשונה נותנים אותה בריכוז גבוה, ואחר-כך בריכוז נמוך יותר. הדרך השנייה היא על-ידי הזרקה החומר, אך בשום נים ואופן לא בבליעה בצורת כדורים.

לדברי רובין, מדובר במחקר במיסגרת פרטית. הוא סירב להתייחס לטענות מישרד-הבריאות, שדחה את אישור התרופה, אך ציין שנעשו ניסיונות על החיות והשאלה היא אם זה מספיק.

בישראל, כמו במערב, ישנן חברות תרופות מונופוליסטיות, אשר ביחד עם "המכון למחקר הבריאות הלאומי" של אר-צות-הברית תפסו חזקה ומונופול על המחקר הרפואי, ועל הכנת תרופות חדשות והוצאתן לשוק. לבעלי המונופול יש הפענה עצומה במערב ואף מעבר לו, והם אלה שנותנים מענקי-מחקר. כך נוצרו מימסדי-בריאות המשועבדים בודעין לענקים, וכך קשה מאוד לדחוף תרופה חדשה, שלא נוצרה על-ידי מונופול הענקים.

רובין מבקש להדגיש: "מדובר כאן אולי בצעד קטן קדי-מה, או שהוא בכלל לא יהיה. חשוב שיידעו שזה יקח עוד זמן."

במצב הנוכחי, הטיפול הקונבנציונלי בחולי-סרטן רק מאריך את חייהם. יש כמובן, יוצאים מהכלל, ואלה הם כשהניתוח

יהיה זה, בלי ספק, מילוי צוואתו המיק-צועית של החולה שנאבק - ונפל. **כץ-ציון ציפריין**